

УДК 008:323

Бабарикіна Н.А.¹, Лебедюк В.М.²

¹ канд. політ. наук, доц. каф. ЗПН НУ «Запорізька політехніка»

² канд. наук з держ. упр., доц. каф. політології та нац. безпеки
НУ «Острозька академія»

РОЛЬ ДЕМОКРАТИЗАЦІЇ У ПРОЦЕСІ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Сучасне українське суспільство перманентно переживає процеси системної трансформації, які охоплюють практично всі сфери суспільного життя країни. В умовах демократії держава перетворюється на представницьку форму виявлення й організації волі та інтересів народу. Сучасний етап розвитку людства унеможливилює лише безпосереднє

здійснення влади народом, що зумовлює необхідність її делегування державі. Теорія і практика демократичного розвитку держави, пов'язані з ідеями рівності та свободи, є видатними досягненнями цивілізації людства.

Демократизація є типом політичної трансформації, що орієнтований на інституційні перетворення. Інституційні перетворення та розбудова нових демократичних інститутів є провідною метою процесу демократизації. Демократизація потребує налагодження ефективної системи контролю за органами державної влади з боку громадянського суспільства. Це обопільний процес, що висуває суворі вимоги як до влади, так і до громадян. Громадська участь є проявом суспільної демократизації.

Демократія є передумовою ефективного функціонування громадянського суспільства – сфери, яка максимально сприяє самостійній активності громадян і вільному розвитку особистості, пріоритету інтересів особистості й суспільства в цілому в їхніх відносинах з державою. Громадянське суспільство виступає спільним соціальним підґрунтям демократичної й правової державності, активність якого зумовлює не декларативність, а справжність демократичної форми держави.

Важливою умовою налагодження демократичної горизонталі між владою та суспільством з наявним зворотнім зв'язком є вплив суспільства через канали реалізації політичної участі на ухвалення політичних рішень. В країні революційні події підвищують суспільну увагу до рівня активності громадян у висловленні власної позиції щодо ситуації в державі та до політичних інститутів.

Демократизація в Україні неможлива без активізації діяльності громадянського суспільства. Реальна демократія визначається тим, як громадяни вміють процедурно утворювати інститути державного управління і наскільки вони спроможні підтримувати їх ефективне функціонування [1].

Демократизація створює необхідні умови для існування громадянського суспільства та забезпечує верховенство законів й гарантує забезпечення прав і свобод людини й громадянина. Громадянське суспільство може існувати тільки в демократичній політичній системі, оскільки вона є механізмом реалізації найважливіших прав і свобод людини і громадянина. Провідною рисою демократичної політичної системи є розвинута структура громадських організацій, органів місцевого самоврядування й державних органів управління, які забезпечують дотримання прав і свобод.

Розвинуте громадянське суспільство ґрунтується на ідеї обов'язкової участі громадян у прийнятті політичних рішень, яка характеризує успішність процесу демократизації. Свідомий громадянин, громадянська активність, здатність і бажання широких прошарків населення брати участь у прийнятті рішень, підвищення підзвітності урядів своїм громадянам з метою зміцнення державної політики й підвищення ефективності заходів у галузі суспільно-

політичного розвитку тощо [2] відображають сутність громадянського суспільства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Медвідь Ф., Гордієнко М. Феномен «помаранчевої революції» в контексті розбудови громадянського суспільства. *Політичний менеджмент*. 2006. № 1. С. 44 – 55

2. Розвиток громадянського суспільства в незалежній Україні. Думки з приводу. Авторський проект Антоніни Колодій Available from. URL: http://political-studies.com/?page_id=186

3. Цокур Є. Г. Легітимність політичної влади: джерела, особливості, перспективи. К.: Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова. 2009. 330 с.